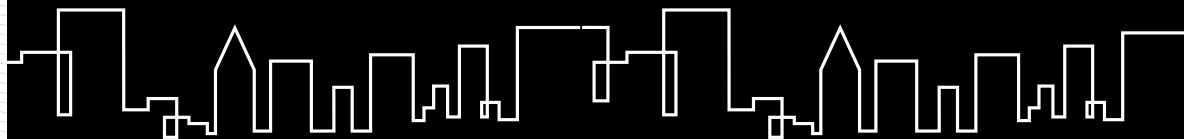

WWF

BROSCHYR

EARTH HOUR CITY CHALLENGE

60+

Välkommen till Earth Hour City Challenge

STÄDER TAR TÄTEN FÖR EN KLIMATSÄKER OCH HÅLLBAR FRAMTID

STÄDER TAR KLIMATARBETET TILL NÄSTA NIVÅ

Varje år deltar flera svenska städer i WWFs internationella utmaning Earth Hour City Challenge (EHCC). Din kommun kan bli en av dem och ta en ledande roll i omställningen till ett 100 % förnybart energisystem och ett hållbart liv på vår enda

planet. Genom EHCC tar ni det lokala klimatarbetet till nästa nivå. Ni rapporterar klimatmål och åtgärder i en internationellt erkänd klimatdatabas, ni får sakkunnig feedback på ert arbete och ni inbjuds att delta i processer för erfarenhetsutbyte och kommunikation.

I den här broschyren beskrivs hur deltagandet i EHCC går till och vilka fördelar det ger kommunen. Broschyren innehåller också en internationell utblick mot EHCC-deltagare från andra världsdelen samt exempel på klimatsmarta initiativ i svenska kommuner som deltagit. Sist presenteras WWFs arbete med att utveckla EHCC och ge städer bättre möjligheter till effektiva klimatåtgärder.

Klimatet – en utmaning för världens städer

Mer än halva jordens befolkning bor idag i städer. Urbaniseringen går fort, inte minst i snabbt växande ekonomier i den globala syd. Städernas utveckling kommer att spela en avgörande roll för om vi lyckas bromsa och hantera de pågående klimatförändringarna. Med god planering och styrning kan städer möta människors behov effektivt, med kraftigt minskade fotavtryck och med bibehållen eller ökad biologisk mångfald. Under de närmaste trettio åren kommer det att ske enorma investeringar i urban infrastruktur. Om flödet av finansiella resurser leds mot utveckling av hållbara och hälsosamma stadsmiljöer, ger det fantastiska möjligheter. För att engagera städer i omställningen till en 100 % förnybar och hållbar framtid startade Världsnaturfonden WWF för några år sedan *Earth Hour City Challenge*.

Earth Hour City Challenge

Första omgången av EHCC (2011) var ett pilotprojekt där enbart svenska städer deltog. WWF utmanade städerna att presentera trovärdiga planer för att kraftigt reducera sina koldioxidutsläpp och för att påverka omvärlden med inspirerande lösningar. En internationell expertjury utvärderade finalisternas klimatarbete och bland de trettio deltagande svenska städerna utsågs Malmö till *Årets klimatstad* 2011. Malmö hade en ambitiös plan för koldioxidneutral verksamhet och fossilfri energiförsörjning. Staden arbetade med att utveckla och sprida lösningar och att främja hållbara livsstilar.

År 2015 deltog 166 städer från 17 länder i EHCC – och den geografiska räckvidden fortsätter att öka. De städer som mest framgångsrikt tar sig an utmaningen kan få se sitt klimatarbete bli mer känt och inspirerar andra städer världen över till ökat ansvarstagande för framtiden på vår enda planet. Globalt koras en vinnare med titeln *Global Earth Hour Capital*. I Sverige koras även en nationell vinnare, kallad *Årets klimatstad*.

ATT ANTA UTMANINGEN

Städer som vill delta i *Earth Hour City Challenge* rapporterar sina klimatmål, utsläpp och åtgärder på den internationellt erkända plattformen *carbonn Climate Registry (cCR)*.

Inrapporteringen granskas av ett oberoende konsultbolag som tillsammans med WWF väljer ut nationella finalister. Därefter gör en internationell expertjury en bedömning av finalisternas klimatmål och strategierna för att uppnå dem. Hur städerna engagerar medborgarna i omställningsprocessen och hur man främjar livsstilar med små fotavtryck vägs in. Att stödja och att sprida klimatsmarta urbana lösningar utanför kommunens egna gränser ses som meriterande. Åtaganden och åtgärder sätts i relation till stadens resurser och mandat att agera.

Överbrygga gapet

För att begränsa den globala uppvärmningen till 2 °C måste utsläppsminskningar åstadkommas i högre takt än idag. Att till år 2020 överbrygga gapet mellan målsättningar och rådande utvecklingstrend är det nya temat för EHCC. Kraftfulla, kreativa åtgärder och lösningar – och en matchande budget som säkrar genomförandet – står nu i fokus för juryns bedömning. För svenska kommuner ökar betydelsen av konsumtionsperspektiv och tidsbestämda mål i klimatarbetet, liksom kvalitet i rapporteringen.

Följande står i fokus för utvärderingen:

Kraftfulla och kreativa åtgärder matchas av en budget som säkrar genomförande.

Ambitiösa åtaganden och åtgärder för en övergång till 100 procent förnybar energi och en hållbar ekonomi.

Ambitiösa och strategiska åtgärder för en klimateresilient framtid där de mänskliga behoven energi, mat och vatten säkras.

Omfattande och holistiska strategier för att nå hållbar utveckling inklusive klimatanpassning, resursfördelning och medborgarinflytande.

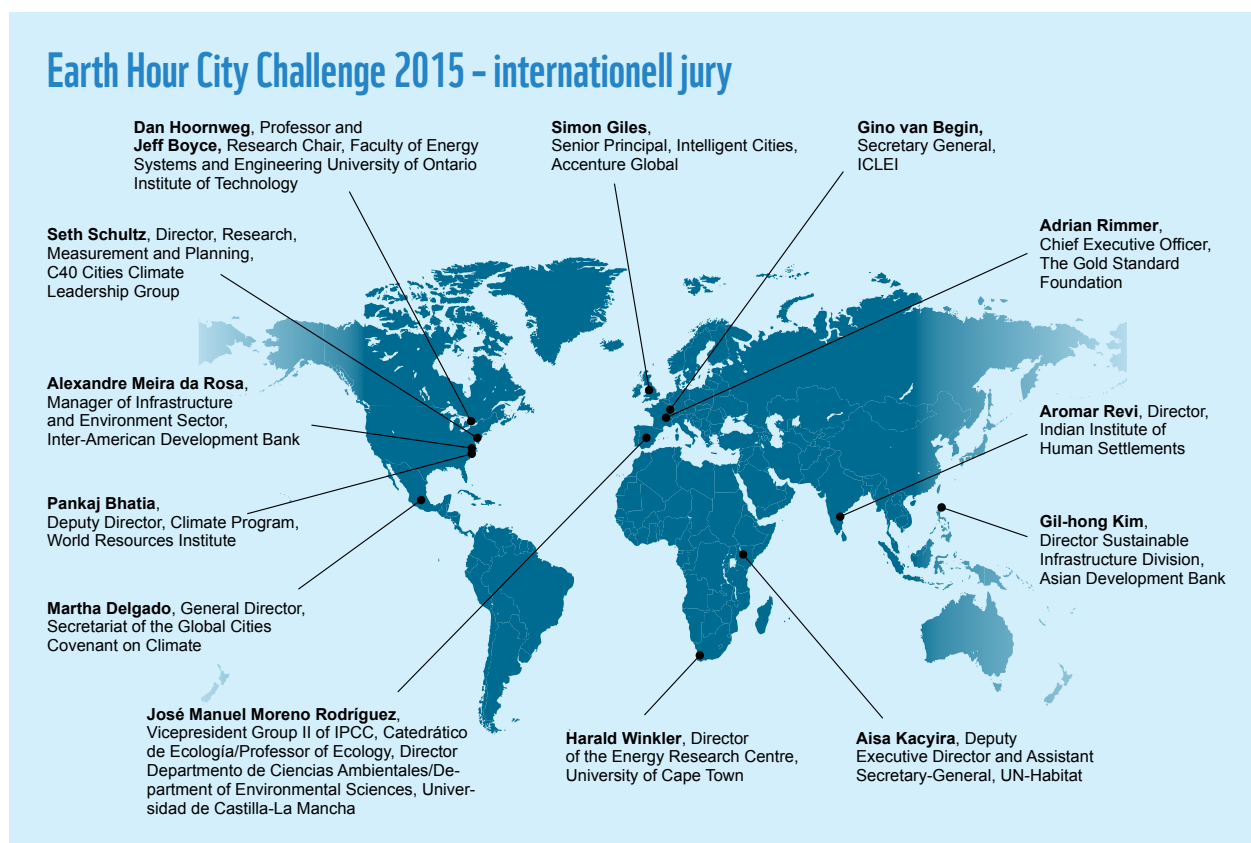
Innovativa och gränsöverskridande strategier som främjar livsstilar med litet ekologiskt fotavtryck både i den egna staden och i stadens nätverk.

Starkt ledarskap och trovärdighet gällande åtaganden och åtgärder utifrån lokal kapacitet.

Jury

Den internationella jury som gör bedömningen av deltagande städers klimatarbete, består av experter inom stadsutveckling och hållbarhet och rekryteras från utvecklingsbanker, universitet och organisationer.

carbonn Climate Registry och ICLEI

Den digitala rapporteringsplattformen carbonn Climate Registry (cCR) står för transparens och trovärdighet i rapporteringen av klimatdata på nationell och lokal nivå. Plattformen tillhandahåller data till FN:s klimatkonvention. Den har också utsetts till central databas för världens mest omfattande nätverk för städers klimatomställning, Compact of Mayors, som lanserades vid FN:s klimatomställning 2014.

Rapporteringsplattformen drivs av ICLEI – Local Governments for Sustainability, ett världsomspännande nätverk för städer som vill gå före i arbetet för hållbar utveckling.

LÄS MER
ICLEI: www.iclei.org
cCR: www.carbonn.org

FOTO: PETER KRAHL
MILJÖFÖRÄNLINGEN

Göteborg tycker (till) om Earth Hour City Challenge

Göteborgs stad deltog för andra gången i Earth Hour City Challenge 2015 och utsågs till *Årets klimatstad*. Anneli Hulthén, kommunstyrelsens ordförande, har länge varit engagerad i Göteborgs arbete med hållbar stadsutveckling. Här berättar hon om deltagandet i EHCC.

Varför deltar Göteborg i Earth Hour City Challenge?

– Det är intressant att mäta sig med andra städer och hämta inspiration från andra. Det är också viktigt att sätta Göteborg på kartan som klimatstad och få återkoppling på de insatser vi gör.

© FOTO: ANNA HULT

Varför tror du att Göteborg blev *Årets klimatstad 2015*?

– Jag kan tänka mig att vårt klimatprogram där vi lyfter konsumtionsfrågan har gjort intryck på juryn, liksom att Göteborg var först ut med att använda gröna obligationer. Det är satsningar som nog kan inspirera andra städer att höja sina ambitioner i klimatarbetet.

Hur har deltagandet i EHCC påverkat ert arbete med klimat och hållbar stadsutveckling?

– När vi nu har blivit utsedda till *Årets klimatstad* vill vi såklart leva upp till det och fortsätta satsa framåt.

Skulle du rekommendera dina kollegor i andra svenska kommuner att också delta i EHCC?

– Ja, absolut. På så sätt kan vi hjälpas åt att sprida goda exempel och minska klimatpåverkan. För oss i Göteborgs stad har det varit både hedrande och uppmuntrande att få utmärkelsen *Årets klimatstad 2015*. Det skapar energi att fortsätta i samma anda.

ANMÄLAN

Är din kommun intresserad av att delta i EHCC?
Kontakta ehcc@wwf.se för mer information.

Läs mer på
www.wwf.se/ehcc
www.panda.org/ehcc

VAD ERBJUDER EARTH HOUR CITY CHALLENGE DIN KOMMUN?

Genom att delta i EHCC blir din kommun erkänd för sitt klimatarbete såväl nationellt som internationellt och kan komma att utnämnas till *Årets klimatstad* eller till och med *Global Earth Hour Capital*. Men det är inte allt. Utmaningen ska också bidra till ett innovativt och strategiskt klimatarbete lokalt. För att det

ska bli verklighet erbjuds deltagande kommuner återkoppling på inrapporterade mål och åtgärder, liksom möjlighet till kommunikation med andra deltagare samt med experter och allmänhet.

• Sätt kommunen på klimatkartan

Genom att rapportera på en internationellt erkänd plattform visar ni kommunens klimatarbete på ett transparent sätt och kan jämföra er med städer världen över. Kommunen får också chansen att ingå i internationella nätverk med andra städer som går före i omställningsarbetet.

Att gå till svensk final innebär medial uppmärksamhet och möjligheten att utses till *Årets klimatstad* (*National Earth Hour Capital*) och att därmed gå vidare till internationell final, med chans att föräras titeln *Global Earth Hour Capital*.

• Erhåll support under inrapporteringen

Deltagare i EHCC ges praktisk support vid inrapportering till carbonn Climate Registry (cCR). ICLEI håller internationella webbseminarier om rapporteringsplattformen och i Sverige är det WWFs avsikt att erbjuda individuell support. Ett automatiskt kvalitetssäkrings-system på den digitala plattformen visar när kommunen behöver granska ifyllda data och minskar därmed risken för misstag vid inrapporteringen.

• Ta del av feedback från experter

Efter deltagandet får kommunen ett paket med feedback, dokumentation och tips på utvecklingsmöjligheter för det lokala klimatarbetet. Att rapportera klimatdata ger också i sig självt bättre överblick över kommunens sammanlagda klimatarbete. Finalisterna får även återkoppling från experterna i den internationella juryn.

• Marknadsför hållbarhetsarbetet och mobilisera stöd

Deltagande i EHCC ger goda möjligheter att öka det medborgerliga och mediala intresset kring kommunens klimatarbete. Ni kan stärka kommunikationen i samband med *Earth Hour* och goda exempel på klimatarbete är värdefulla för WWF och kan komma att presenteras i informationsmaterial och marknadsföring. Genom kampanjen *We Love Cities* erbjuds deltagande städer en attraktiv och engagerande plattform för dialog med stadens invånare och där städerna kan mobilisera stöd och få inspel till sitt hållbarhetsarbete.

• Delta i WWFs stadsturné och finalkonferens

Kommuner som deltar i EHCC ges möjlighet att samarrangera ett stopp på WWFs uppskattade stadsturné. Den stora svenska finalkonferensen är öppen för representanter från alla svenska städer, liksom för andra nyckelaktörer, och är en utmärkt möjlighet för kommunerna att visa upp sig och att utbyta erfarenheter.

• Bidra till utmaningen internationellt

För att EHCC ska fungera som hävstång i kommunernas klimatarbete utvärderas och utvecklas arbetsformerna kontinuerligt. Här har Sverige en framträdande roll och din kommuns synpunkter kan göra nytta för framtida deltagare över hela världen.

WWFs stadsturné

Omställningen mot hållbarhet går fortare om vi kan lära av varandra. Därför genomför WWF en stadsturné, med stopp i några av de svenska städer som deltar i EHCC. Turnéstoppet är ett utmärkt tillfälle för kommunen att få medial uppmärksamhet för sitt klimatarbete och att skapa medborgardialog. Besökarna bjuds att delta i rundabordsamtal och lyssna till föreläsningar om de globala miljöutmaningarna. Gymnasie- och högstadieselever som arbetat med WWFs pedagogiska material *Vår stad 2030* presenterar framtidsbilder av sin stad inför politiker, tjänstemän, näringslivsrepresentanter och journalister. Stadsturnén visar på potentialen i att inkludera ungdomar i kommunens klimatarbete och sätter fokus på gemensamt lärande och på sambanden mellan hållbar utveckling lokalt och globalt. **Läs mer:** www.wwf.se/stadsturne

AGERA FÖR EN SNABBARE OMSTÄLLNING

Genom erfarenhetsutbyte går omställningen mot hållbarhet lättare. Det är tanken bakom WWFs initiativ *We Love Cities*, *Urban Solutions* och bloggen om EHCC. Andra kan lära av din kommun och din kommun kan lära av andra.

Kampanjen *We Love Cities* bedrivs i sociala medier och låter medborgare uttrycka sitt stöd för finalisterna i EHCC genom att rösta på dem. Medborgarna kan också framföra sina egna förslag på hur de deltagande städerna kan bli mer hållbara. Sedan 2014 har vi samlat in över en halv miljon förslag och röster från medborgare världen över.

www.welovecities.org

www.panda.org/urbansolutions

I kunskapsbasen *Urban Solutions for a Living Planet* har WWF samlat mer än hundra exempel på hur städer möter behovet av att minska sina ekologiska fotavtryck och bevara ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Fler goda exempel från svenska städer finner du i WWFs blogg om EHCC på www.hallbarstad.se. Här kan du bl. a. läsa mer om alla kommuner som deltog i EHCC 2015.

www.hallbarstad.se

SVENSKA STÄDER MED INITIATIVKRAFT

En bärande tanke i Earth Hour City Challenge är att städer ska sporra och inspirera varandra till minskad klimatpåverkan och förbättrad klimatanpassning. Här presenteras goda exempel på engagerat klimatarbete i de svenska städer

som deltog i utmaningen 2015. Tidigare års vinnare finns också med.

Eskilstuna tar in sol och vind

Genom Sveriges enskilt största kommunala vindkraftsinvestering har Eskilstuna säkrat fyrtio procent av elbehovet för kommunens verksamheter. Enligt klimatplanen ska Eskilstuna få halva sin elförsörjning från egenproducerad vindkraft år 2020. Ytterligare tio procent, eller 9,5 GWh, ska komma från egenproducerad solkraft. Genom solcellsinstallationer på tjugo byggnader är en tiondel av målet uppnått. Kommunen har också installerat en solcellsdriven laddstation vid resecentrum, där elbilar tankar gratis. Det kommunala energibolaget säljer solesystem i samarbete med ett lokalt företag och köper solelöverskott från privata producenter.

Eskilstuna kommun har också byggt en kombiterminal där gods kan lastas om från väg till järnväg. Anläggningen hanterar 90 000 containrar (TEU) per år och har en kapacitet på 300 000 containrar. Kombiterminalen förbättrar möjligheterna att transportera gods på järnväg.

Gävle banar väg för elbilar

Med ett nytt klimatstrategiskt program har Gävle kommun skärpt sina miljömål. Framtagandet involverade både kommunala verksamheter och lokala företag och organisationer, vilket bäddat för fortsatt samverkan inom kommunorganisationen och med det omgivande samhället.

Förbättrade förutsättningar för elbilar är ett område som engagerat lokala aktörer i regionen, däribland de kommunala energibolagen i Gävle och Sandviken. Bland annat har privatpersoner inbjudits att under ett års tid provköra elbilar i vardagen. Testet har följts upp av forskare vid Högskolan i Gävle, som bland annat använt data om vardagsresornas målpunkter för att identifiera lämplig lokalisering av laddstolpar. Att ett antal laddstationer satts upp på strategiska platser i staden, däribland en snabbbladdare, har öppnat för att ett lokalt taxibolag nu kör två taxibilar helt på el. Gävle kommun och Gävle Dala Energikontor har också ordnat en elbilssalong med utställning av elbilar, gasbilar, elcyklar och laddstolpar för att ge allmänheten svar på vanliga frågor. Dessutom har kommunanställda erbjudits möjlighet att under en testperiod köra elbil i verksamheten.

REAP

REAP är ett verktyg som tagits fram av Stockholm Environment Institute och som används för att beräkna miljöeffekterna av transporter, boende, livsmedel, varor och tjänster. Data för svenska kommuner (baserade på statistik från år 2007) finns tillgängliga kostnadsfritt. REAP kan användas för att identifiera åtgärder som minskar det ekologiska fotavtrycket.

Läs mer:

sei-international.org
(filen Tools)

Göteborg investerar med gröna obligationer

Som första stad i världen har Göteborg använt sig av det ramverk för gröna obligationer som SEB och Världsbanken utvecklade 2007. Gröna obligationer är ett sätt att styra pengaflöden mot investeringar i hållbar utveckling. Under 2013 investerades en halv miljard i hållbar utveckling i Göteborgs stad genom gröna obligationer och under 2014 ytterligare 1,8 miljarder. Andelen gröna obligationer i den totala låneportföljen ska gradvis öka. Hittills har pengarna använts till ett vattenreningsverk, biogasprojektet GoBiGas och inköp av elbilar. Arbetet med gröna obligationer är en av orsakerna till att Göteborg valdes till *Årets klimatstad 2015*. Ett annat skäl är stadens arbete med att inkludera ett konsumtionsbaserat perspektiv i sitt klimatstrategiska program. I samarbete med Chalmers tekniska högskola har man beräknat de privata konsumtionsbaserade koldioxidutsläppen och en rapport om tekniska möjligheter och livsstilsförändringar har tagits fram.

Huddinge tar tag i transporterna

Med hjälp av Stockholm Environment Institute och verktyget REAP, har Huddinge tagit fram en rapport om kommunens ekologiska fotavtryck, koldioxidutsläpp och utsläpp av växthusgaser. Med ett konsumtionsbaserat perspektiv beräknas koldioxidutsläppen till 10,2 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år. Räknar man istället förbränning av fossila bränslen inom kommunen blir siffran 2 ton (2012). Med det perspektivet har kommunen redan nu nått sitt mål om att utsläppen år 2020 ska ha minskat med 60 procent per invånare jämfört med 1990. Den kraftiga nedgången sedan 1990 förklaras främst av omställning till förnybara bränslen inom energisektorn. Idag svarar transporter för de största utsläppen av koldioxid i Huddinge. Flera åtgärder genomförs för att åstadkomma en minskning. Bland annat agerar Huddinge pilot när åtta kommuner på Södertörn samordnar de egna varutransporterna med hjälp av en gemensam omlastningscentral. Kommunen har också arbetat för att få fler att cykla till skolan och i samarbete med Södertörns högskola drivs ett utvecklingsprojekt för hållbart resande till arbetsplatser.

Karlstad involverar medborgarna

Karlstad har satsat på fjärrvärme, vindkraft och solenergi, arbetat med energigrenovering genom *Energy Performance Contracting* och investerat i bättre kollektivtrafik och cykelvägar. Kollektivtrafiken har ökat kraftigt och gång- och cykeltrafiken står för nästan 35 procent av Karlstadsbornas resor. Tack vare *Rådrummet* – kommunens center för information om konsumentfrågor, transporter, energi och miljö – har Karlstad goda förutsättningar att genomföra folkbildningsprojekt. Det prisade projektet *MiljöVarDag*, där familjer coachades till en miljövänligare livsstil, har följts av tre projekt kopplade till resvanor. Kommunen har också skärpt miljöambitionerna på byggsidan. Nybyggda Hagaborgsskolan fick pris av *Sweden Green Building Council* som Sveriges bästa miljöbyggnad 2014.

Kristianstad byter till förnybart

Kristianstad kommun siktar mot en fossilfri bränslefri verksamhet år 2020. Målet gäller elanvändning, energianvändning i byggnader samt transporter. Redan idag är målet uppfyllt till mer än 90 procent. Stadsbussarna drivs med biogas. Fjärrvärmeproduktionen sker nästan helt utan fossila bränslen och kommer bland annat från närproducerad flis och från deponigas utvunnen ur den nedlagda soptippen i Härlöv. I Kristianstad produceras också stora mängder biogas genom rötning av organiskt avfall. Insamlingen av matavfall från hushåll överstiger 60 procent och dessutom finns många livsmedelsindustrier vars avfall tas tillvara. Kristianstad kommun arbetar inte bara med minskad klimatpåverkan, utan också med klimatanpassning. Kommunen ligger i låglänt terräng, delvis under havets nivå, och har en lång kust mot Hanöbukten. Centralorten Kristianstad genomkorsas av Helge å och har fått känna på hotet från översvämningar. Kommunen investerar omkring en halv miljard kronor i pumpstationer, skyddsvallar och dagvattendiken fram till 2021.

Malmö – först med att utnämnas till Årets klimatstad

Malmö vann pilotomgången av EHCC 2011 och har fortsatt att delta i utmaningen. Kommunen har stor bredd i sitt klimatarbete och satsar mycket på projekt som involverar medborgarna. Ett exempel är den pågående förnyelseprocessen i miljonprogramsområdet Rosengård, med fokus på ökad ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Ett annat exempel är projektet *Climate Living in Cities Concept*, där Malmöbor i tre bostadsområden engagerades i att minska den egna klimatpåverkan från transporter, boende, mat och konsumtion. Programmet *Climate Living* gav kunskaper om hur minskningen kunde ske och klimatcoacher bland de boende hade uppdraget att inspirera sina grannar.

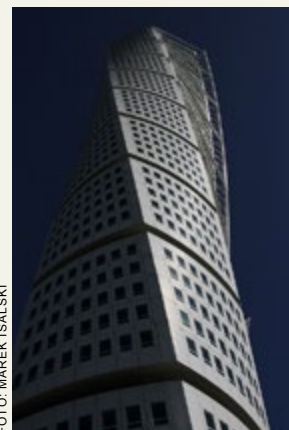

FOTO: MAREK ISALSKI

I framtiden förväntas ett varmare klimat, med häftigare skyfall. Malmö arbetar för att skapa fler gröna tak och fasader, både för att kyla mikromiljöer i staden och för att minska risken för stora dagvattenflöden.

Sollentuna kartlägger konsumtion

I Sollentuna genomfördes 2011 en förstudie av klimatpåverkan kopplad till kommunens inköp av varor och tjänster. Studien har senare följts upp och fördjupats och resultaten ger nya insikter som kan utnyttjas för att skapa välriktade klimatåtgärder. En slutsats är att vård, skola och omsorg med sina omfattande inköp har stor klimatpåverkan. Inköpen av livsmedel står för en större miljöpåverkan än elanvändningen i kommunens verksamheter.

Det kommunägda bostadsbolaget har arbetat intensivt med energieffektivisering under senare år. Målet att minska energianvändningen i det egna bostadsbeståndet med 20 procent mellan 2007 och 2016 uppnåddes redan våren 2014. Nytt mål är att minska energianvändningen med ytterligare 10 procent på fyra år.

Stockholm fossilfritt 2040

Stockholm, som blev *Årets klimatstad* 2014, har kraftigt minskat sitt beroende av fossila bränslen under de senaste decennierna. Målet är nu en fossilbränslefri huvudstad år 2040. Hållbar stadsplanering och energieffektiva livsstilar blir viktiga delar för att nå målet. Enligt stadens framkomlighetsstrategi ska kollektivtrafik, cykel och gång prioriteras i transportsystemet. I förnyelsen av miljonprogramsområdena vid Järvafältet står energieffektivisering, åtgärder som främjar cykling och installation av solceller i fokus. Solceller har satts upp på ett fyrtiotal byggnader. Sammanlagt handlar det om en yta på 10 000 kvadratmeter och produktionen beräknas till 1,3 GWh per år. Sju flerbostadshus energirenoveras med målet att energianvändningen ska sänkas med hälften och elanvändningen med 10 procent.

Södertälje lagar klimatsmart mat

All el som det kommunala elbolaget i Södertälje säljer till sina kunder är sol-, vind- och vattenkraftsel, inköpt på den nordiska elmarknaden. Fjärrvärmen produceras till 94 procent med förnybart bränsle. Mer än nio av tio kommunala tjänstebilar i kommunen är miljöbilar och en bilpool som på dagarna är till för kommunens verksamhet, är öppen för medborgarna under kvällar och helger. Södertälje har också uppmärksammats för sitt arbete med klimatsmart mat i kommunal verksamhet; mindre kött, mer lokalproducerat, bättre säsongsanpassat och mindre matsvinn. Dessutom är alla kommunens tillagningskök KRAV-certifierade. Södertäljes sätt att arbeta med mat gav ett hedersomnämmande i EHCC 2011 och har genom ett EU-projekt spridits till tre städer i Europa.

Umeå energirenoverar

I Umeå har Sveriges hittills största projekt med *Energy Performance Contracting* genomförts. Inte mindre än 133 kommunala fastigheter – skolor, äldreboenden, idrottshallar och kontor – har renoverats med minst 17-procentig effektivisering av energianvändningen. Den ekonomiska besparingen i projektet ska alltid överskrida amorteringskostnaderna för kommunen. Umeå kommun energirenoverar dessutom drygt 400 lägenheter i miljonprogramsområdet Ålidhem. Energianvändningen ska sänkas med 40 till 50 procent. För nyproducerade bostäder i området ska energianvändningen ligga 50 procent under byggnormen. Tvättmaskinerna i de nya bostäderna värms med fjärrvärme och en display i varje lägenhet talar om hur mycket el, varm- och kallvatten som används.

Upplands Väsby energisparar

En paradgren för Upplands Väsby har blivit energibesparing i kommunala fastigheter. År 2009 var den genomsnittliga energianvändningen 210 kWh per kvadratmeter och år. År 2020 ska den vara nere i 152 kWh och med de enkla tekniska lösningarna genomförda befinner man sig idag på 158. Därför satsar kommunen på att påverka beteendet hos dem som utnyttjar lokalerna, genom utbildning och ekonomiska incitament. Verksamheterna får pengar tillbaka om de lyckas sänka energianvändningen och därmed kommunens energinota.

Upplands Väsby arbetar också med att involvera det privata näringslivet i klimatarbetet. Ett femtiotal lokala företag har genom *Klimatavtal Väsby* en överenskommelse med kommunen om att minska sin energianvändning. Företagen kartlägger sin energianvändning och upprättar en åtgärdsplan som följs upp varje år.

Uppsala involverar näringslivet

Uppsala kommun utsågs till *Årets klimatstad 2013*, bland annat för sitt arbete med *Uppsala klimatprotokoll*, en gemensam arena där stadens båda universitet, kommunen, föreningar och företag kan mötas. Från 2012 till 2015 har klimatprotokollets 29 medlemmar haft som mål att minska sina utsläpp med 4,5 procent, men nådde en 11-procentig minskning – trots växande omsättning.

Inom klimatprotokollet sker samverkansprojekt som medlemmarna kan engagera sig i. En satsning på hållbart resande lockade anställda att resa kollektivt, med gratis periodkort under en testperiod. 87 procent angav att de skulle fortsätta, vilket skulle innebära minskade utsläpp motsvarande 190 ton koldioxid per år. En effekt av arbetet inom Uppsala klimatprotokoll är att goda exempel sprids inom organisationerna och når andra orter.

Västerås satsar på energiteknik

Fjärrvärmens har en lång historia i Västerås och täckningsgraden är mycket hög. Kommunen har också satsat stort på energieffektiva byggnader. Energieffektiva byggnader skapar nya utmaningar för fjärrvärmesystemet. Genom att värmeväxla fjärrvärmevatten till en lägre temperatur lokalt i lågenergihusområden, har det lokala energibolaget gjort anslutning till fjärrvärmesystemet lönsam. Lågenergihusen behöver därmed inte värma sitt tappvarmvatten med el. I Västerås har man också testat fjärrvärmeteknik för vitvaror. Utanför staden har Sveriges hittills största park för solcellproduktion byggts upp. Västerås har även arbetat med att engagera företag och allmänhet i klimatutmaningen. Genom *Climate Challenge Västerås* får företag uppmärksamhet för sitt klimatarbete och i Västerås skolor har mer än 2400 elever deltagit i *Energijägarna*.

Växjö skapar den moderna trästaden

I Växjö står energieffektivt och hållbart byggande högt på agendan. Kommunen har tagit fram en träbyggnadsstrategi med målet att skapa den moderna trästaden. Hälften av all kommunal nybyggnation ska vara träbaserad senast år 2020. Växjö har idag Europas högsta trähus – byggt i åtta våningar – och en tennishall som kombinerar passivhusteknik och träbyggnad. Konferensen *Växjösamtalet* samlar varje år aktörer som vill diskutera framtidens hållbara byggande.

Ett annat fokusområde för Växjös klimatarbete är transporter. Genom projektet ELMOŚ har privatpersoner i Växjö under en begränsad tid kunnat låna elcyklar via sina arbetsgivare. De trettio cyklar som kommunen införskaffat till projektet nyttjades av flera hundra personer och ersatte cirka 11 500 kilometers bilkörning. Flera tusen personer – släkt och vänner till dem som lånade en cykel – fick chansen att prova. 2012 såldes ett trettiototal elcyklar i Växjö och 2014 runt 280 stycken.

FOTO: MATS SAMUELSSON

INTERNATIONELL UTBLICK

WWFs klimatutmaning engagerar städer i alla världsdelar. När den internationella juryn gör sin bedömning vägs städernas resurser och mandat att agera in. Det handlar inte om att välja ut staden med

de mest imponerande, högteknologiska planerna för stadsutveckling. EHCC handlar istället om nytänkande som främjar attraktiva livsstilar med ett litet ekologiskt fotavtryck, utifrån lokala förutsättningar. Här presenterar vi ett urval städer – från nord och syd – som gått till internationell final genom åren.

Seoul skördar solenergi

Seoul, en snabbt växande stad med högt satta klimatmål, utnämndes till *Global Earth Hour Capital* 2015. Det sätt på vilket Seoul tagit hållbara lösningar från modell till stor skala gör staden till en förebild för växande megastäder. Fram till år 2020 ska den sydkoreanska huvudstaden minska utsläppen av växthusgaser med 10 miljoner ton och öka den egna produktionen av el, så mycket att självförsörjningsgraden når 20 procent. Ett led i det arbetet är den enorma satsning på solelproduktion som genomförs. Staden har investerat 43 miljarder dollar i solelsystem på kommunala byggnader. Med en solkarta som visar potentialen för solelproduktion på olika platser hoppas man öka allmänhetens intresse. Det finns också åtgärder riktade mot företag och organisationer. Satsningen på solceller är en av flera för att göra Seoul mer självförsörjande på energi. Stadens tre huvudspår är att producera förnybar energi, att energieffektivisera och att spara energi. En övergripande vision har varit en minskning av energitillförseln utifrån med 23 TWh per år, motsvarande ett kärnkraftverk, och målet uppnåddes sommaren 2014. Arbetet mot klimatmålen går vidare med energisnålare livsstilar, fler gröna jobb, mer förnybar energi, en tätare stad och bättre energiprestanda i nya och gamla byggnader.

© CITY OF SEOUL

© SEOUL METROPOLITAN GOVERNMENT

Kapstaden minskar elberoendet

Med sitt kustnära läge tvingas Kapstaden anpassa sig till ett klimat i förändring. För att öka tryggheten behöver man också komma till rätta med energisäkerheten. Strömavbrott har varit ett återkommande problem och staden är kraftigt beroende av elektricitet från avlägset belägna kolkraftverk.

Kapstaden tar den energi- och klimatomfattiga sårbarheten på allvar och utnämndes av WWF till *Global Earth Hour Capital 2014*. Staden har arbetat med energieffektivisering genom att byta ut trafikljus, renovera kommunala byggnader, skaffa en bättre fordonsflotta och ta fram en grön upphandlingspolicy. En långvarig kampanj för minskad elanvändning har riktat sig till allmänhet och näringsliv. I det mångsidiga hållbarhetsarbetet, som inriktas mot att strategiskt integrera socioekonomiska aspekter, är satsningen på solvärme ett intressant inslag. Liksom många andra länder i det globala syd är Sydafrika idag kraftigt beroende av fossila bränslen för uppvärmning, trots att solen erbjuder fantastiska möjligheter till lokal varmvattenproduktion. Under flera år har Kapstaden arbetat med att främja installation av solvärmesystem på bostäder. Ett första mål var att 10 procent av allmännyttans bostäder och 10 procent av alla hushåll skulle förses med solvärmesystem till år 2010. I ett pilotprojekt som delfinansierades genom Kyotoprotokollets *Clean Development Mechanism* fick 2300 bostäder för låginkomsttagare tilläggsisolering, energieffektiv belysning och solvärmesystem. Programmet för solvärme har därefter intensifierats, med ett mål om 500 000 installerade system 2015 och därmed en minskning av stadens elbehov med 5 procent. Genom förmånliga lån underlättar staden för hög- och medelinkomsttagare att investera i solvärmesystem och för hushåll med låga inkomster strävar man efter att erbjuda kostnadsfri installation.

© CITY OF CAPE TOWN

© MARTIN HARVEY / WWF

Vancouver främjar cykling

Vancouver i Kanada utnämndes till *Global Earth Hour Capital* 2013. I stadens vision för år 2020 är gång, cykel och kollektivtrafik de mest använda färdssätten, staden är oberoende av fossila bränslen och det ekologiska fotavtrycket har minskat med en tredjedel. Under de senaste decennierna har Vancouvers befolkning vuxit kraftigt. Ändå har trenden sedan slutet av 1990-talet varit sjunkande utsläpp av växthusgaser i staden. Staden har byggt mer än 24 mil cykelvägar och förbättrat de kollektiva resmöjligheterna. Antalet personkilometer med bil har sjunkit, antalet kollektivtrafikresor per person har ökat och cykeltrafiken har vuxit kraftigt

som andel av det totala resandet. Andelen cykelresor ligger idag kring 40 procent, vilket är en mycket hög siffra för en storstad i Nordamerika. Vancouvers stadsplanering syftar till att utveckla bebyggelsen vid kollektivtrafikstråkens noder och undvika det arealkrävande exploateringsmönster som kallas *urban sprawl*. Stadens kollektiva transportsystem omfattar pendeltåg, spårvagnar, tunnelbana och färjor. På upphöjda banor som sparar plats i trafikmiljön kör *Sky Train*, förarlösa tåg som i rusningstid avgår varannan minut.

© ISTOCKPHOTO.COM / WWF-CANADA

Belo Horizonte förbättrar kollektivtrafiken

Belo Horizonte är centrum för Brasiliens tredje storstadsregion och blev *National Earth Hour Capital* 2015. Staden tar hållbarhetsfrågorna på allvar och en innovativ strategi för minskad klimatpåverkan har tagits fram. Stadens hållbarhetsprogram innefattar 40 projekt och 500 planerade åtgärder. Bland projekten märks bland annat utbyggnad av det effektiva systemet med bussgator i centrum. I rusningstrafik når den som väljer bussen sitt resmål upp till fem gånger snabbare än den som kör bil. Tunnelbanesystemet har också byggts ut, liksom cykelvägnätet. Målet för 2030 är att 70 procent av alla pendlare ska välja kollektivtrafiken. Idag är andelen drygt 50 procent. Transportsystemet beräknas i dagsläget stå för två tredjedelar av stadens koldioxidutsläpp, en siffra som räknats fram med hjälp av TRACE, Världsbankens verktyg för uppskattning av energianvändning i städer.

Läs mer om städerna på Urban Solutions for a Living Planet: www.panda.org/urbansolutions

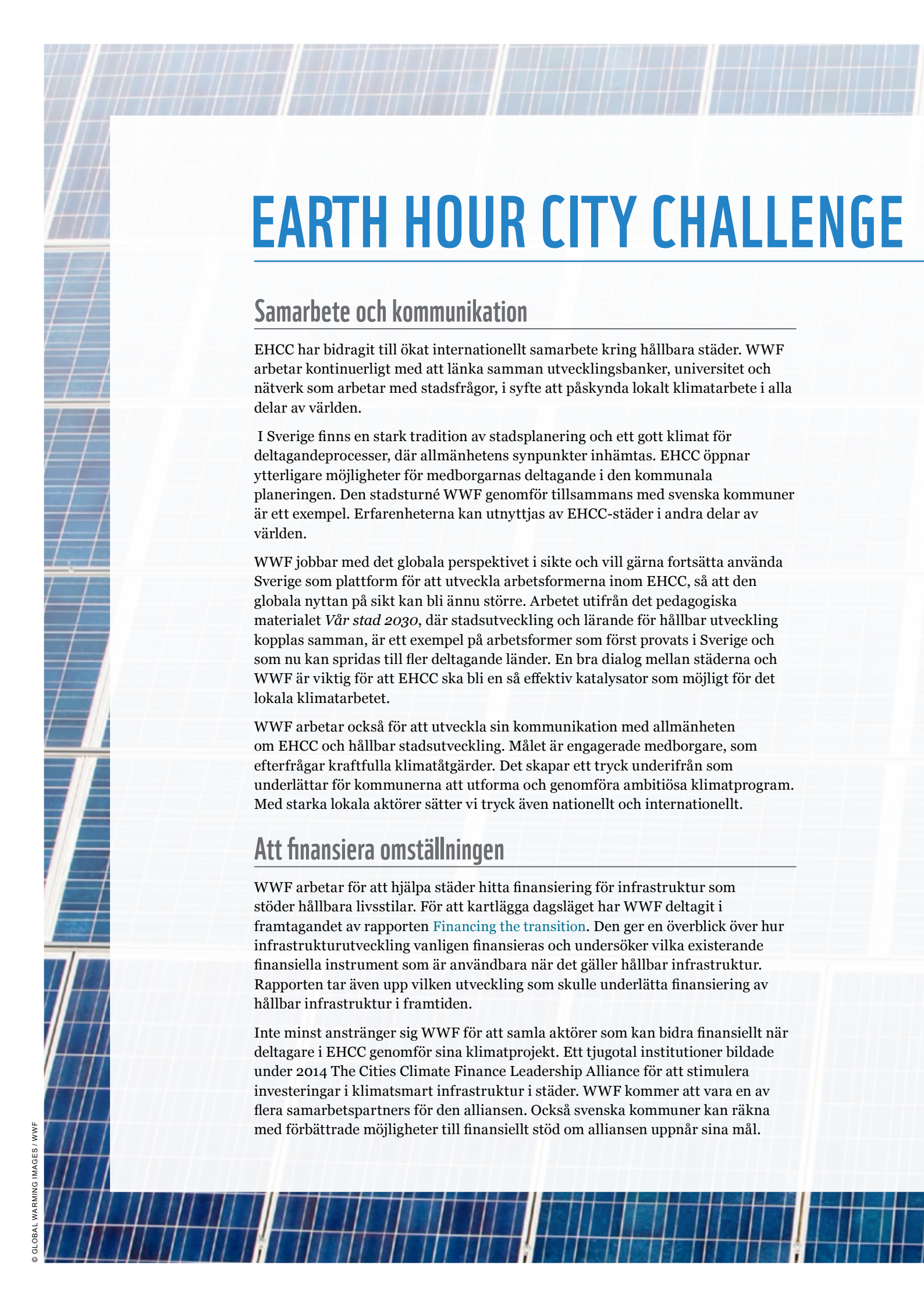
© DIVINO ADVINCULA

Mexico City färdas mot hållbarhet

Med sin klimathandlingsplan för åren 2008 till 2012 lyckades Mexico City reducera utsläppen av växthusgaser med 13 procent – en procentenhet mer än den ursprungliga målsättningen. Förbättringar av transportsystemet i staden svarade för mer än 60 procent av utsläppsminskningen. Liksom Belo Horizonte i Brasilien satsar Mexico City, som blev Mexikos *National Earth Hour Capital* 2014, på ett effektivt busstransportsystem som kan få stadsbor att välja bort bilen. Systemet innebär bland annat separata busskörfält, signalprioritering i korsningar och sammanlänkning med stadens låncykelsystem. Mexico City arbetar också med vattenbesparingsåtgärder där staden bland annat har delat ut vattensnåla duschmunstycken till flera hundratusen låginkomsthushåll i huvudstaden och även i andra delar av landet. 500 kvinnliga rörmokare, specialutbildade inom programmet, övervakar vattenåtgången i hushållen. Insatserna har lett till både ökad vattensäkerhet och till minskad användning av fossila bränslen för uppvärmning av vattnet.

© EDWARD PARKER / WWF

The background of the entire page is a photograph of solar panels, showing a grid of blue photovoltaic cells with white lines separating them. The panels are arranged in rows and columns, creating a strong geometric pattern.

EARTH HOUR CITY CHALLENGE

Samarbete och kommunikation

EHCC har bidragit till ökat internationellt samarbete kring hållbara städer. WWF arbetar kontinuerligt med att länka samman utvecklingsbanker, universitet och nätverk som arbetar med stadsfrågor, i syfte att påskynda lokalt klimatarbete i alla delar av världen.

I Sverige finns en stark tradition av stadsplanering och ett gott klimat för deltagandeprocesser, där allmänhetens synpunkter inhämtas. EHCC öppnar ytterligare möjligheter för medborgarnas deltagande i den kommunala planeringen. Den stadsturné WWF genomför tillsammans med svenska kommuner är ett exempel. Erfarenheterna kan utnyttjas av EHCC-städer i andra delar av världen.

WWF jobbar med det globala perspektivet i sikte och vill gärna fortsätta använda Sverige som plattform för att utveckla arbetsformerna inom EHCC, så att den globala nyttan på sikt kan bli ännu större. Arbetet utifrån det pedagogiska materialet *Vår stad 2030*, där stadsutveckling och lärande för hållbar utveckling kopplas samman, är ett exempel på arbetsformer som först provats i Sverige och som nu kan spridas till fler deltagande länder. En bra dialog mellan städerna och WWF är viktig för att EHCC ska bli en så effektiv katalysator som möjligt för det lokala klimatarbetet.

WWF arbetar också för att utveckla sin kommunikation med allmänheten om EHCC och hållbar stadsutveckling. Målet är engagerade medborgare, som efterfrågar kraftfulla klimatåtgärder. Det skapar ett tryck underifrån som underlättar för kommunerna att utforma och genomföra ambitiösa klimatprogram. Med starka lokala aktörer sätter vi tryck även nationellt och internationellt.

Att finansiera omställningen

WWF arbetar för att hjälpa städer hitta finansiering för infrastruktur som stöder hållbara livsstilar. För att kartlägga dagsläget har WWF deltagit i framtagandet av rapporten [Financing the transition](#). Den ger en överblick över hur infrastrukturutveckling vanligen finansieras och undersöker vilka existerande finansiella instrument som är användbara när det gäller hållbar infrastruktur. Rapporten tar även upp vilken utveckling som skulle underlätta finansiering av hållbar infrastruktur i framtiden.

Inte minst anstränger sig WWF för att samla aktörer som kan bidra finansiellt när deltagare i EHCC genomför sina klimatprojekt. Ett tjugotal institutioner bildade under 2014 The Cities Climate Finance Leadership Alliance för att stimulera investeringar i klimatsmart infrastruktur i städer. WWF kommer att vara en av flera samarbetspartners för den alliansen. Också svenska kommuner kan räkna med förbättrade möjligheter till finansiellt stöd om alliansen uppnår sina mål.

BYGGER BROAR

TAP – *Transformative Actions Programme* är ett initiativ som leds av stadsnätverket ICLEI och stöds av bland andra WWF. Syftet är att förbättra tillgången till finansiering för investeringar i hållbar stadsutveckling. Genom TAP ska städers projektidéer och handlingsplaner presenteras på ett enhetligt och uttömmande sätt, så att fler finansiärer ser och agerar på investeringsmöjligheter med stor potential att reducera utsläppen av klimatgaser.

Holistiska perspektiv för framtiden

För att överbrygga gapet mellan rådande utveckling och uppsatta klimatmål räcker det inte med att ställa om energisystemet. Ett bredare perspektiv är nödvändigt för att säkra en hållbar försörjning och bevara resurser som vattentillgångar och bördig jordbruksmark. Frågorna om energi, mat och vatten är intimt sammanlänkade och kommer att ges större uppmärksamhet inom ramen för EHCC. WWF vill uppmäna städer att tänka kreativt och gränsöverskridande och att öka samverkan med viktiga aktörer lokalt, regionalt och globalt.

Världsnaturfonden WWF vill att EHCC ska bidra till ett innovativt och strategiskt lokalt klimatarbete, därför samarbetar vi med en rad aktörer i Sverige och i världen.

Internationellt samarbetar WWF med följande aktörer:

- ICLEI – Local Governments for Sustainability
- C40 Network
- UN Habitat
- World Resource Institute
- Asian Development Bank
- InterAmerican Development Bank
- Gold Standard Foundation
- City Climate Finance Leadership Alliance
- Compact of Mayors
- Long Finance Group

I Sverige samarbetar WWF med följande aktörer:

- Energikontoret i Mälardalen
- Global Utmaning
- Klimatkommunerna

Energikontoret i Mälardalen och WWF samarbetade under 2013-2015 inom projektet Earth Hour City Challenge – Energiomställning, kommunikation och ledarskap för att ge kommuner största möjliga nytta av sitt deltagande. Projektet erhöll finansiering från Energimyndigheten och syftade till att sprida goda exempel, öka uppmärksamheten kring EHCC och få fler kommuner att delta. Samarbetet innebar utökad support och feedback, arrangemang av seminarier och utvärdering och vidareutveckling av EHCC.

OMSLAGSFOTO: © City of Chicago

KONTAKT: Emelie Kärre och Sabina Andrén, Världsnaturfonden WWF

Publikationen får inte säljas vidare utan WWFs skriftliga tillåtelse.

Att återge publikationens foton kräver skriftligt tillstånd från WWF.

Vänligen ange källa enligt följande: **Earth Hour City Challenge – Städer tar täten för en klimatsäker och hållbar framtid.**

Världsnaturfonden WWF, Ulriksdals Slott, 170 81 Solna

Energikontoret i Mälardalen AB, Klostergatan 13, 753 21 Uppsala

DESIGN: Björnekull Design **TEXT:** Mari Rosenkvist

Publicerad i augusti 2015 av Världsnaturfonden WWF i samarbete med Energikontoret i Mälardalen AB.

© 2015 WWF. Alla rättigheter reserverade.

Broschyren har tryckts av det klimatneutrala tryckeriet Edita Bobergs på FSC-certifierat papper.

Earth Hour City Challenge

Publikationen är finansierad genom medel från Sida och Energimyndigheten. Finansiärerna har ej deltagit i produktionen och ansvaret för innehållet är utgivarens.

FSC
PAPPER FRÅN
ANSVARSFULLA
KÄLLOR

EKOLOGISKA FOTAVTRYCK

Att städer planeras för hållbarhet ger minskade ekologiska fotavtryck och höjd livskvalitet.

STÄDER

Urbaniseringen är en stark global trend. Redan idag bor hälften av jordens invånare i städer och 2050 beräknas 70 procent av alla människor vara stadsbor.

ENERGI- OMSTÄLLNING

Att sluta gapet mellan klimatmålen och den pågående utvecklingen är en utmaning för världens städer och kräver medborgarnas engagemang.

INVESTERINGAR OCH INNOVATIONER

Hållbara städer kräver nya sätt att organisera stadens funktioner och infrastruktur.

KOMMUNIKATION

Nätverk för hållbara städer skapar arenor för kommunikation och lärande.

Därför finns vi

Vi arbetar för att hejda förstörelse av jordens naturliga livsmiljöer och bygga en framtid där människor lever i harmoni med naturen.

wwf.se